

психологічного клімату, мотивація, потреби і конфліктність в трудовому колективі; вплив соціальних програм на результативність діяльності працівників і підприємства в цілому; ступінь задоволеності персоналу конкурентноздатністю робочої сили; організацією праці; її продуктивністю і оплатою, роботою підприємства в цілому [3, с. 86]. Крім того, у ринковій економіці важливе значення мають такі економічні показники, як: прибуток, продуктивність праці, обсяг продажів, рентабельність, продуктивність праці працівників; співвідношення темпів росту продуктивності праці працівників з темпами росту середньої заробітної плати; фонд оплати праці і зарплатоємкість; витрати на керівництво [2, с. 88].

Таким чином, успішність управління невиробничим персоналом визначається ефективністю використання трудових ресурсів для реалізації поставлених перед ними цілей, комплексним баченням проблем і цілісним підходом до людських ресурсів у взаємозв'язку зі стратегічними установками щодо невиробничого персоналу підприємства.

Список використаних джерел:

1. Брадул О.М. Удосконалення менеджменту персоналу на підприємствах гірничозбагачувального комплексу / О.М. Брадул, К.А. Волошина, Г.С. Матвіюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 226–229.
2. Загрева В. Управління персоналом у системі менеджменту організацій / В. Загрева // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки. – 2015. – № 1. – С. 86–90.
3. Іванова М.І. Особливості використання сучасних технологій менеджменту персоналу: теоретичний аспект / М.І. Іванова, О.В. Варяниченко // Економіка та право. Серія : Економіка. – 2016. – № 2. – С. 83–87.
4. Калинець К.С. Стратегії менеджменту персоналу в сучасних умовах розвитку організації / К.С. Калинець // Фінансовий простір. – 2015. – № 2. – С. 328–332.
5. Лисак В.Ю. Менеджмент персоналу підприємств / В.Ю. Лисак, В.В. Ткачук, О.С. Олійник // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 6. – С. 67–70.
6. Марченко О.А. Кадровий менеджмент та мотивація персоналу працівників туристичних підприємств / О.А. Марченко // Агросвіт. – 2016. – № 11. – С. 7–11.

Балагур Ю.А.

студентка,

Науковий керівник: Петрашак О.О.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ПРОБЛЕМИ ТОЧНОГО ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ

Показник безробіття є одним із ключових показників для визначення загального стану економіки, для оцінки її ефективності. Україна стала однією з тих країн, які найбільше постраждали від фінансово-економічної кризи. Це сприяло загостренню низки проблем, зокрема вплинуло на зростання рівня

безробіття. Проблема безробіття є однією з найбільш актуальних та гострих проблем сьогодення. Зменшення кількості робочих місць внаслідок скорочення виробництва, зменшення реальних доходів громадян призводять до підвищення чисельності безробітних. Вирішення проблем зайнятості і безробіття населення є однією з головних цілей будь-якого прогресивного суспільства.

Дослідження причин неточного визначення рівня безробіття в Україні в сучасних умовах господарювання є досить актуальним. Особливої уваги потребують питання щодо дотримання принципів гідної праці, гарантування соціального захисту, дотримання загальних прав людини в соціально-трудої сфері, впорядкування міжнародних міграційних потоків. Безробіття вважається, з одного боку, важливим стимулятором активності працюючого населення, а з іншого – великим суспільним лихом. Експерти Міжнародної організації праці вважають, що найближчими роками в середньому в світі рівень безробіття досягне 10% і повністю ліквідувати його не зможе жодна країна. Стан ринку праці й тенденція до зростання числа безробітних свідчать про потребу прийняття термінових і радикальних заходів, необхідних для вирішення проблеми зайнятості та створення робочих місць. Наявна система допомоги безробітним не відповідає ситуації, яка склалася, а потребує докорінного реформування [2, с. 161].

Створення в Україні цивілізованого ринку праці, який би дозволяв громадянину оперативно знайти необхідну роботу з умовами праці, що відповідають вимогам безпеки й гігієни, з гідною заробітною платою, а роботодавцю – працівників необхідної кваліфікації, можливе тільки за наявності ефективної системи працевлаштування [1, с. 172].

Питанням дослідження причин неточного визначення рівня безробіття займалися такі науковці, як: Герасимів З. М., Дериглазов І. Є., Дирбавка О. Р., Заярна Н. М., Ільчук О. О., Криворотько І. О., Ланченко Є. М., Мішковець Л. В., Оліник Є. О., П'ятковська О. Р., Пустовіт М. В., Селевко Є. О., Сорока М. О., Тітов Я., Холод З. М., Череп А. В., Шимченко Л. А., Шубна О. В., Щоткіна О. В., які досліджували динаміку та проблеми безробіття.

Покращення показників якості життя населення України та наближення їх до європейських стандартів потребує інтенсивного розвитку економіки нашої держави на основі посилення її конкурентоспроможності. Динамічний соціально-економічний прогрес в Україні має базуватися передусім на розвитку та ефективному використанні найціннішого ресурсу сьогодення – трудового потенціалу суспільства та посиленні його інноваційної активності [3, с. 42].

У зв'язку з цим питання безробіття України працездатного населення для української економіки набуває особливого значення. У даний період розвитку української економіки для зростання безробіття є всі необхідні умови: економіка ослаблена кризою минулих років, а ринок праці не розвивається. Стан ситуації помітно погіршився в останні декілька років.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» безробітною вважають особу, віком від 15 до 70 років, яка через відсутність роботи не має

заробітку або інших передбачених законодавством доходів як джерела існування, готова та здатна приступити до роботи;

Зареєстрований безробітний – особа працездатного віку, яка зареєстрована в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, як безробітна і готова та здатна приступити до роботи; [4].

Безробітні у визначенні Міжнародної організації праці (МОП) – особи, віком 15–70 років (зареєстровані та незареєстровані в державній службі зайнятості), які одночасно відповідають трьом умовам: не мали роботи (прибуткового заняття); протягом останніх чотирьох тижнів шукали роботу або намагалися організувати власну справу; впродовж найближчих двох тижнів не були готові приступити до роботи, тобто почати працювати за плату за найм або на власному підприємстві [4].

Тому для покращення ситуації на ринку праці необхідно збільшувати кількість робочих місць, щоб досягнути повної зайнятості та ефективності обігу ринку праці. Щоб уникнути наслідків безробіття, треба активно розвивати ринок праці, який при належному вкладі в нього фінансових та інтелектуальних інвестицій допоможе стабілізувати економіку України.

Безробіття впливає на такі загальні основи відтворення робочої сили, як соціально-економічний розвиток суспільства, соціально-психологічна атмосфера в ньому, поведінка окремих людей. Безумовним є те, що наявність безробіття чинить психологічний тиск на працюючих та претендентів на вільні робочі місця. Врешті-решт це змушує зайнятих працювати більш продуктивно та інтенсивніше, творчо, не порушувати трудової дисципліни, що в підсумку позитивно впливає на суспільне виробництво в цілому, відтворення здатності людини до праці і на виробничо-фінансову діяльність його первинних ланок. З іншого боку, безробіття є свідченням неповного використання трудового потенціалу суспільства, що призводить до недовипуску продукції, зменшення обсягів валового внутрішнього продукту і національного доходу, чим скорочуються матеріальні основи відтворення робочої сили.

З огляду на неоднозначність впливу безробіття на соціально-економічний розвиток суспільства економічна наука виходить з того, що безробіття становить небезпеку для економіки в тому разі, коли воно помітно перевищує природний рівень. Дослідження відомого американського вченого Артура Оукена показали, що існує певний вплив рівня безробіття на темпи зростання валового внутрішнього продукту (ВВП). Цей вплив він виразив за допомогою математичного співвідношення між рівнем безробіття і відставанням ВВП. Залежність між рівнем безробіття і падінням ВВП свідчить: якщо фактичний рівень безробіття перевищує природний на 1 відсоток, то відставання обсягу ВВП щодо його потенційного можливого обсягу становить 2,5 відсотка [5].

Відповідно до закону А. Оукена, якщо фактичний рівень безробіття не змінився щодо показника попереднього року, то темп приросту ВВП становитиме приблизно 2,7 відсотка в рік. Це буде наслідком приросту населення, дії науково-технічного прогресу, нагромадження капіталу. Кожні додаткові 2 відсотки приросту реального ВВП зменшать рівень безробіття на

1 відсоток. Так само кожне додаткове скорочення темпів приросту ВВП на 2 відсотки спричинить зростання рівня безробіття на 1 відсоток [5]. Значний рівень безробіття неможливо швидко ліквідувати, тому що для створення і заповнення достатньої кількості робочих місць потрібний значний час, великі обсяги різноманітних ресурсів, сприятлива економічна кон'юнктура.

Зростання безробіття протягом 30 років на 1 відсоток при його зниженні протягом шестирічного періоду призводить до таких показників соціальної патології: збільшення смертності – на 2%, кількості самогубств – на 4,1%, убивств – на 5,7%, збільшення кількості ув'язнених – на 4%, кількості психічних захворювань – на 4%. Тому в економічно розвинених країнах на подолання негативних наслідків безробіття витрачається 3–5 відсотків ВВП [5]. Визначальну роль у цьому процесі відіграє держава, діяльність якої спрямована на регулювання рівня і тривалості безробіття та соціальний захист незайнятого населення. Особливо значні негативні наслідки виникають внаслідок безробіття у країнах, економіка яких трансформується у ринкову.

Тому, визначення точного рівня безробіття сьогодні є дуже важливим.

Використання методів математичного моделювання та прогнозування, надзвичайно поширене для аналізу ринку робочої сили. Усі вони, як правило, характеризуються тим, що відповідні моделі спираються на певні припущення про співвідношення чи взаємозв'язок між основними макроекономічними параметрами. Перевагою такого моделювання є можливість отримувати певний набір важливих макроекономічних показників, а головний недолік пов'язаний з принциповою залежністю результатів моделювання від базових припущень. Іноді невиконання на практиці найнезначніших, на перший погляд, положень моделі призводить до повної непридатності результатів. Тому підсумки будь-якого моделювання не дають абсолютної впевненості в їхній достовірності.

Список використаних джерел:

1. Заярна Н.М. Проблеми і перспективи розвитку трудових ресурсів в Україні / Н.М. Заярна, О.М. Каралюс // Науковий вісник НЛТУ України. – № 21. – 2013. – С. 172–176.
2. Ільчук О.О. Тенденції розвитку трудового потенціалу в Україні за умов світової кризи та шляхи їх подолання / О.О. Ільчук // Науковий вісник НЛТУ України. – № 21. – 2013. – С. 162–167.
3. Щоткіна О.В. Стан безробіття в Україні в післякризовий період / О.В. Щоткіна // Управління розвитком. – № 13 (110). – 2016. – С. 42–44.
4. Офіційний сайт законодавства України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
5. Тіньова економіка: гальмування економічного зростання чи викривлення реальних результатів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://webtest1.duep.edu/uploads/vidavnitstvo14/evrovektor2-15-13/6474.pdf>.